

keyboard_backspace

Цей сайт

home → → Тези доповідей

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ

УДК 336.225

Рудь Оксана Василівна,
старший викладач кафедри фінансів,
Черкаський державний технологічний університет

Ефективність функціонування податкової системи, зокрема в частині адміністрування податків, передбачає систематичне забезпечення надходжень податків до бюджетів різних рівнів з урахуванням податкостроможності платників податків. З огляду на це, дослідження ефективності системи адміністрування податків є актуальним.

Не зважаючи на значну кількість наукових доробок у цьому напрямку наукових досліджень, до цього часу немає єдиного підходу до оцінювання ефективності системи адміністрування податків та фіскальних органів зокрема. Відповідно до підходу Міністерства фінансів України показники поділяються за видами діяльності органів Державної фіскальної служби України. Проте, на нашу думку, розроблені критерії та пропонувані показники для оцінювання ефективності фіскального органу не є вичерпними, оскільки вони не в повній мірі розкривають особливості та результативність його функціонування. Тому, до цього часу наукові дослідження за цим напрямком є об'єктом дискусій.

Більшість вітчизняних науковців, на відміну від зарубіжних, при оцінці ефективності адміністрування податків оперують показниками фіскальної, економічної, соціальної ефективності.

Зважаючи на це, в результаті вивчення праць вітчизняних науковців, а також враховуючи світовий досвід оцінки ефективності адміністрування, в тому числі ефективності функціонуванні фіскальних органів, нами було відібрано найбільш значимі, на нашу думку, показники, які поділяються на: 1) **показники оцінки фіскальної ефективності адміністрування податків**: коефіцієнт сплачуваності податків (обчислюється як відношення суми нарахованих податків і зборів до суми акумульованих податків і зборів податковим органом) [1]; показник податкового навантаження по прямих податках (розраховується як питома вага податкових надходжень по прямих податках у ВВП) [1]; показник податкового навантаження по непрямих податках (розраховується як питома вага податкових надходжень по непрямих податках у ВВП) [1]; темп зростання (зниження) загальної суми податкового боргу (обчислюється як відношення суми податкового боргу у звітному періоді до суми податкового боргу у попередньому періоді). Даний показник розраховується в провідних країнах, таких як: Великобританія, Словенія, Австралія, Данія, Канада [1; 2]; рівень погашення податкового боргу (обчислюється як відношення суми сплаченого податкового боргу до суми нарахованого податкового боргу) [1; 2; 3]; рівень додатково сплачених податкових платежів (розраховується як відношення додатково сплачених податкових платежів до нарахованої суми податкових платежів);

2) **показники оцінки ефективності функціонування Державної фіскальної служби України**: результативність діяльності працівників фіскальної служби (фіскальних органів) або середній розмір податкових надходжень (розраховується як співвідношення сум акумульованих податків і зборів та чисельності співробітників фіскальних органів) [3]; рівень навантаження персоналу фіскальної служби (фіскальних органів), (визначається як відношення кількості платників податків та працівників фіскальних органів) [3]; темп зростання (зниження) кількості платників (обчислюється як відношення кількості платників у звітному періоді до кількості платників у попередньому періоді) [2]; рівень обліку податкостроможних платників податків (розраховується як відношення кількості платників, що сплачують податки, до загальної кількості платників податків, що обліковуються контролюючими органами) [2]; темп зростання (зниження) кількості наданих податкових консультацій (обчислюється як відношення кількості наданих податкових консультацій у звітному періоді до кількості податкових консультацій у попередньому періоді) [2]; темп зростання (зниження) кількості розглянутих звернень платників податків (обчислюється як відношення кількості розглянутих звернень платників податків у звітному періоді до кількості розглянутих звернень платників податків у попередньому періоді) [2]; коефіцієнт нарахування пені (розраховується як відношення суми податкової пені до суми податкових надходжень) [1; 2]; рівень сплаченої пені відносно нарахованої (розраховується як відношення суми сплаченої податкової пені до суми нарахованої податкової пені) [2];

коефіцієнт зменшення (зростання) кількості платників-боржників (розраховується як відношення кількості платників-боржників у звітному періоді до кількості платників-боржників у попередньому періоді) [2].

Крім вказаних вище показників, погоджуємося з вітчизняними науковцями, які акцентують увагу на доцільності використання незалежних даних, оприлюднених у вигляді міжнародних індексів та рейтингів, інформація яких є з одного боку загальнодоступною, а з іншого – дозволяє одержати неупереджену оцінку у вигляді рейтингу національних податкових систем, в тому числі в частині адміністрування податків.

Багатоаспектність процесу адміністрування податків спонукає до узагальнення оцінки ефективності адміністрування податків шляхом розрахунку інтегрального показника.

Слід наголосити, що до основних проблем оцінки ефективності адміністрування податків слід віднести: неоднозначне трактування податкових термінів; складність практичної реалізації пропонуваніх наукових розробок (значні витрати часу для проведення аналізу, спеціальні програмні продукти); статистичні дані, на яких ґрунтуються розрахунок багатьох показників у межах наявних методик, є доступними лише для фіскальних органів; недосконалість форм статистичної податкової звітності для оцінки роботи фіскальних органів; часта зміна податкового законодавства ускладнює аналіз деяких показників ефективності роботи фіскальних органів (пов'язаних з податковими надходженнями, податковою базою та ін.).

Таким чином, за результатами проведеного дослідження оцінки ефективності системи адміністрування податків, пропонуємо здійснювати її за такими напрямками: оцінка фіскальної ефективності, яка відображає рівень наповнення бюджетів за рахунок податкових надходжень та оцінки роботи фіскальних органів, що спрямована на дослідження виконання працівниками ДФСУ покладених на них функцій, виконання планових показників та ін. Зважаючи на різноманітність використовуваних підходів для оцінки ефективності адміністрування податків, зокрема в частині функціонування фіскальних органів, їхню різнонаправленість і складність одержання кінцевої результуючої характеристики ефективності, вважаємо за доцільне запропонувати визначити комплексний показник оцінки ефективності системи адміністрування податків.

Список використаної літератури

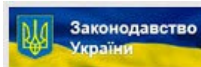
1. Сидорович О.Ю. Методики розрахунку та умови підвищення показників ефективності діяльності податкових органів України // [Електронний ресурс] / Сидорович О.Ю. // Фінансова система України. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nznuoa_2012
2. Проскура К.П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації: моногр. / К. П. Проскура – К.: ТОВ «Емкон», 2014. – 376 с.
3. Система ключових індикаторів результативності діяльності органів Міністерства доходів і зборів України: монографія / [Бридун С.В., Вдовиченко А. М., Зубрицький А. І., Кирилюк І. В., Маланушенко Є.Л., Серебрянський Д.М.]; за заг. ред. А.М. Вдовиченка. – К.: Алерта, 2013. – 336 с.

0 коментарів

Впорядкувати за **Найстаріший** ↕

 Плагін коментарів Facebook

Україна, Київська обл., м. Ірпінь, вул. Університетська, 31

call +380(4597) 604-75

Розробка, підтримка
і розкрутка сайту: